

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

2. søndag i påsketiden – 24. april 2022

Preiketekst: Joh 20,24-31

Lesetekst I: Jes 45,5-8

Lesetekst II: 1. Pet 1,3-9

Tvillingen – I spenning mellom tro og tvil

Kallenavnet er neppe tilfeldig. Sannsynligvis hadde han, Tomas, en jevnaldrende bror eller søster. I navnet ligger det muligens en symbolikk: Møtet mellom den bibelske virkelighetsbeskrivelse og vår virkelighetsoppfatning kan til tider sprike. Troens tvilling og motstykke er ofte tvilen eller anfektelsen: Kan det virkelig være sant, spør vi.

Vi gjenkjenner oss derfor ofte i Tomas sin reaksjon. Når naturlover brytes og undere skjer, er det lett å omtolke eller bortforklare. Da bispekanidatene til Roskilde stift i Danmark nylig fikk spørsmålet om Jesus i bokstavelig forstand, altså i kjøtt og blod, stod opp av graven, var svaret fra en av kandidatene et tydelig «nei».

Johannes, som er den eneste evangelisten som nevner episoden om møtet mellom Jesus og Tomas, har en tydelig hensikt med det han redaksjonelt formidler: Troen er sterkere enn tvilen og anfektelsen. Jesu under, inklusiv oppstandelsen har et mål: Å skape tro. En tro som gir liv.

Hva er tro?

Tro er ikke naturvitenskapelige bevis. Det er heller ikke antakelser eller rette meninger. Ofte blir mennesker intervjuet om sin tro, men like ofte handler svaret om en personlig overbevisning, subjektiv mening eller intellektuell øvelse, skapt gjennom egen refleksjon. Slik kan en privat og individualisert tro endre både karakter og innhold i ulike tidsperioder, sinnsstemninger og omgivelser: «Det som er tro for meg, trenger ikke være tro for deg. Det som er sant for meg, trenger ikke være sant for deg»

For Jesus disipler handler troen om noe annet og dypere: Overgivelse og tillit til en sannhet utenfor dem selv, der realiteten er viktigere enn forklaringen. Tro er tillit til det utrolige, enten det gjelder inkarnasjonens mysterium eller den tomme gravs nakne steinhelle der bare liksvøpet ligger igjen. Troen skapes i møte med den oppstandne. Troen er ingen beslutning eller prestasjon, men en gave, gitt av Gud og skapt ved Den Hellige Ånd. Bare ved en slik gave, overgivelse og tillit kan troen bli full visshet eller «bevis på det vi ikke ser og et pant på det vi håper», slik Hebreerbrevet konstaterer gjennom vitnesbyrdene fra trosheltene (Hebr 11,1 ff).

For en tid siden hadde jeg besøk av en av de fremste messianske (jødekristne) lederne i Israel, Menachem ben Hayim. Han undret seg på mye i vår forkynnelse og vårt trosliv som han mente var individualistisk preget. Vi jøder har en mye mer kollektiv tilnærming, sa han.

Det handler ikke om «min tro», men om «vår tro», Israels tro. Gud forholder seg nok ofte til oss individuelt, men han taler til, og handler primært med sitt folk, slik den jødiske påsketradisjon også understreker: Enhver jøde skal tenke med seg selv at han og hun var med da Gud fridde oss fra slaveriet under farao.

Kanskje er dette grunnen til at Jesus måtte komme annen gang? Alle disiplene måtte få del i den samme erfaring. Han som bærer sårmerkene, og har bragt forsoning mellom Gud og hans folk, er den samme som har brutt dødens grenser og står levende midt i sitt folk. Vi som kjenner den korsfestede og oppstandne, som tror uten å ha sett, fastholder at dette er en objektiv sannhet for alle og til alle tider.

I vår kirke bekjenner vi ofte troen i «jeg-form». I andre kirker benyttes «vi-formen». Vi kjenner selvsagt at troen gir oss personlig fellesskap med den treenige Gud. Tomas selv kommer med en av de eldste kristne bekjennelser: «Min Herre og min Gud». Møtet med den levende Jesus skaper en personlig reaksjon og en ny relasjon. Like mye er denne troen en kollektiv bekjennelse fra Guds menighet. Jesus er *vår* Herre og Gud. *Vi* tror på Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd.

Stengte dører?

Jesus lever. Det finnes ikke lenger grenser for hvor og når han er å finne. Hans står midt i rommet til urolige, usikre, forvirrede og redde venner. Selv når alle dører er lukket og grenser stengt, er Jesus til stede. Det har ikke minst de fått erfare som lever under forfølgelse, tvang og rusler i dag. Han kan møte oss på de mest overraskende steder og tider.

Jødiske Svetlana på 89 år hadde overlevd andre verdenskrig. Hun hadde blitt reddet fra nazistenes utryddelse av en ukrainsk familie. Nå var krigen kommet til Kharkiv, og for annen gang måtte hun finne et skjulested. Den gamle damen hadde lagt ut på den lange reisen, og ble tatt imot av en kristen menighet i Vest-Ukraina. Der møtte hun også en representant fra Jews for Jesus som lovet å hjelpe henne over grensen til Polen, der hennes sønn fra Israel ventet på henne. På den tre timer lange bilturen leste de Davids-salmer, der det også står: «Velsignet er den som har fått sine synder tilgitt». Svetlana måtte vedgå at selv om hun hadde holdt alle de jødiske høytidene og ritualene, så hadde hun ikke erfart å få tilgivelse for sine synder. I bilen fikk Anatolij dele sitt vitnesbyrd med Svetlana, og der og da fikk hun bekjenne sine synder og troen på Jesus som Messias og Frelser.

Jesus er ingen innbruddstyv. Han er ikke påtrengende. I Åpenbaringsboken beskriver Johannes at Jesus står for døren og banker, og at den som hører hans røst inviteres til å åpne døren slik at forsoning og fellesskap kan opprettes (Åp 3,20). Svetlana hørte og åpnet.

Tro og liv

Troen skaper liv. Et nytt liv. Et liv som skal leves. Det livet finnes ikke lenger bak stengte dører. Det fantes mange grunner for Jesu venner til å isolere seg i sitt eget fellesskap og beskytte seg mot omverdenen. Men dørene på den øvre sal ble åpnet. Jesu venner fikk del i det som var hele det utvalgte folkets kall og oppdrag: Å gjenreise Jakob og være et lys for folkealgene, slik at Guds frelse kan nå til jordens ender (Jes 49,6). Derfor er Jesu hilsen til sine venner denne kvelden: «Som Far har sendt meg, sender jeg dere» (Joh 20,21)

Rolf Gunnar Heitmann

Seniorrådgiver, Den Norske Israelsmisjon

rolf@israelmisjonen.no